

DE BOUWKUNDIG AMBTENAAR

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VEREENIGING VAN BOUWKUNDIGEN
OPGERICHT 2 AUG. '27 VOOR DEN TIJD VAN 29 JAREN EN 5 MAANDEN

Redactie: Heveaweg 24, Meester-Cornelis

ADRESSEN.

Voorzitter: W. H. Th. Marcus, Heveaweg 24 Meester-Cornelis, tot wien men zich te wenden heeft voor persoonlijke belangen en voor vereenigingsaangelegenheden en die tevens de redactie der B. A. voert.

Secretaris-Penningmeester: J. C. de Keyzer, Tjitaroemplein 12 Bandoeng, Postkantoor Riouwstraat. Tevens *Administrateur I. B. T.* voor:

- a. Aanmelding als lid V. v. B.
- b. „ „ „ abonné I. B. T.
- c. Adresverandering en contributie.
- d. Vereenigingsaangelegenheden.
- e. Opgave van advertenties.

2e Secretaris-Bibliothecaris: R. M. Soejatiman, Petodjosawah Zuid, Gang VI, Batavia-Centrum, voor: Vereenigingszaken inwendige dienst, aanvraag oude Nrs. I. B. T. en bibliotheeknummers.

HET GOUD VAN KENYA.

In één der gepasseerde nummers van de Adm. Ambtenaar, onder het hoofd: *Samenwerking*, heeft het Hoofdbestuur van den B.A.P. als haar slotbeschouwing te kennen gegeven, dat tusschen het V.V.O. en de C.I.V.O. zeer beslist volledige samenwerking mogelijk zal zijn, indien het gaat om stelling te nemen tegen de uitbuiting van Indië door *uitheemsche ondernemers*. Het hieronder door ons in extenso overgenomen artikel uit de *W. J. Courant* van 22 Maart j.l., getiteld: *Het goud van Kenya* bewijst dat volkomen. En het onderschriftje, het staartje van het artikel, zullen wij, evenals de redactie der *W. J. Courant*, in allen ernst opvatten. Wij wenschen evenwel uitdrukkelijk te verklaren, dat wij bij zéér groote overeenkomst van gevoelens en meeningen, de vaste overtuiging hebben, dat voor $\pm 99\%$ de gedelegeerden van bij het V.V.O. aangesloten vakorganisaties en voor $\pm 99\%$ de leden van het V.V.O. Bestuur — als Trekkers — niet tenvolle de Blijversbelangen kunnen aanvoelen, en dat wij daarom — voor alle zekerheid, en om misverstand te voorkomen, terwijl wij, als Blijvers, nu eens hartgrondig wenschen zelf onze erwten te doppen — ons nimmer het heft uit de handen zullen laten nemen, zoodat de C.I.V.O. zal blijven voortbestaan, al dan niet met instemming of „goedkeuring” van de V.V.O. heeren. Maar mokken doen wij heusch niet, en waar

door het V.V.O. in onze lijn gewerkt wordt, zullen wij dat zéér toejuichen. Met het oog evenwel op de zéér subtiele verschillen tusschen de *Trekkers*-werknemers en de *Blijvers*-werknemers, zullen er af en toe wel botsingen kunnen plaats hebben tusschen V.V.O. en C.I.V.O.

In het *Economisch Weekblad* van 3 Maart j.l. verscheen van de hand van Prof. P. Geyl uit Londen een berichtje — och, een heel eenvoudig, onopvallend artikeltje maar — over het goud van Kenya. Dat dit berichtje a.h.w. de afsluiting vormt van een tragedie en het begin is van een nieuwe, zou men er oppervlakkig niet uit vermoeden.

Wij weten niet, of het voor de lezers van de *West-Java Courant* een nieuwtje is, dat er regeeringen bestaan, wier handelingen voor een groot deel bepaald worden door den druk van het internationale grootkapitaal. Voor de oningewijden op dit gebied is de tragedie van het goud van Kenya uiterst leerzaam.

Op gevaar af uitgemaakt te worden voor „rood”, hetgeen in Indië voldoende is om de drager van dat etiket door Jan Rap en z'n maat minachtend te doen bejegenen, kunnen wij toch niet nalaten het „monsterlijke kapitalisme” (om met Mgr. De Backere te spreken), dat ook voor Indië zooveel beteekenis heeft, in z'n ware gedaante te teekenen.

Er is één industrie op de wereld, die niet alleen geen moeite heeft om zich ondanks de crisis staande te houden, maar integendeel er steeds beter voor komt te staan, hoe langer de malaise duurt: de gouddelving.

In een artikel „Goud” in het Nederlandsche weekblad *Tijd en Taak* zegt Dr. J. S. Bartstra, dat deze bloei te merkwaardiger is, waar tal van deskundigen juist een steeds nijpender goudschaarschte aan de wereld gemeend hebben te moeten voorspellen. In 1930 profeteerden financiële experts, die daaromtrent door den Volkenbond om raad gevraagd waren, voor de periode '30 tot '40 een steeds achteruitlopende productie. En er waren er onder deze geleerden van naam, die juist uit deze goudschaarschte de voortdurende daling der marktprijzen afleidden en een extra-langdurige malaise voorspelden.

Wij mogen dus wel zeer dankbaar zijn, dat de werkelijkheid zoo weldadig anders is uitgevallen. De goudproductie over de heele wereld, die voor 1930 en '31 op 404 en 402 miljoen dollars werd voorspeld, is goddank op 420 en 440 miljoen uitgevallen, terwijl een van de financiële medewerkers der *Frankfurter Zeitung* becijfert, dat de goudproductie over 1932 stellig wel 460 miljoen dollarwaarde zal bedragen.

Genoemde specialist weet ook duidelijk te maken, hoe dat in onze maatschappij mogelijk is: toenemende goudovervloed en daartegenover gebrek aan koopkracht. Juist de prijsdaling alom tijdens de malaise, maakte het goud, dat immers in 1930 nog internationaal ruilmiddel was, duurder. Het gaat ermee als met een gewicht, waarmee men op een weegschaal een bepaalde hoeveelheid waren afweegt.

Wanneer men van de waren afneemt, gaat de schaal met het gewichtje omlaag en wordt dat dus *betrekkelijk* zwaarder.

Daar kwam bij, dat de productiekosten ook door de malaise lichter werden. Machines en werkkrachten werden goedkoper. Werkloozen werden in menigte op de goudvelden — bv. in Nieuw-Zeeland — te werk gesteld. De loonen daalden, in Canada en Australië b.v. tot 1 dollar per dag.

Toen in de halve wereld de gouden standaard werd afgeschaft, beteekende dit voor de gouddelving geen nadeel, maar het tegenovergestelde, want de ondernemers konden nu de hen drukkende belastingen in sterk gedeprimeerde ponden afbetalen, terwijl de vraag naar goud steeds grooter werd.

Geen wonder dus, dat het in Transvaal de goudmagnaten zijn, die wonderlijkerwijs juist op de regering krachtigen druk uitoefenden, om eveneens den gouden-standaard prijs te geven, een druk, waarvoor die regering — ook een zeer goedwillende overigens — tenslotte heeft moeten zwichten.

Overal ter wereld begon de goudkoorts te woeden. Wij noemden reeds Nieuw-Zeeland, Australië en

Canada. In de Vereenigde Staten is de opbrengst bijna verdubbeld. Aljaska is weer — als een menschenleeftijd terug — het doel van massa's avonturiers geworden. De Sovjet-Unie laat zich niet onbetuigd. Geforceerde productie moet haar in 1937 gelijk doen staan met Transvaal, nog altijd het goudland bij uitnemendheid. Maar er konden ook nieuwe goudlanden aan het verschiep opduiken, met name het vroegere Duitsch Oost-Afrika, de nieuwe Engelsche kolonie Kenya.

In dit laatste gebied is de „gold rush” oorzaak geworden van een ietwat te „frisch und fröhlich” optreden van het goudkapitalisme tegenover de oorspronkelijke negerbevolking.

Het is jammer, dat we dat moeten zeggen en er aanstonds op terugkomen; want welke kostelijke gevolgen heeft de bloei van het goudkapitaal al niet gehad: Over de hoofden der dankbare aandeelhouders van de goudmijnondernemingen is een weldadige dividendregen neergedaald. De *Frankfurter Zeitung* noemt dividenden van 15, 20, 80, 102½, 125 en 300 pCt. 's jaars, zoodat wij nu ons optimisme gerust ten top mogen laten stijgen.

„*Paris vaut bien une messe*” en goudmijnen zijn wel het geluk en het grondbezit van 3.000.000 inboorlingen waard.....

* * *

Kenya! Ach, nu blijkt ook het zonnigste tafereel weer zijn schaduwzijden te hebben. Tegenover de moedgevende dividenden staan de deprimeerende rechtsverkrachtingen.

Van 1918—1923 werd Kenya langzaam maar zeker „geciviliseerd”. Al het slechte land kwam aan de inboorlingen, al het goede aan de 15 à 20.000 nederzetter, die zich op de hooglanden uitgestrekte plantages inrichten. Met geld en handigheid kan men tegenover niet-kapitaalkrachtige en onontwikkelde medeschepselen heel wat bereiken.

Toen werd daar een stokje voor gestoken. Lord Passfield (Sidney Webb), vaardigde als minister van koloniën in het laatste Labour-kabinet, de Lands Trust Ordinance uit, waarbij aan de negers het land, dat zij op dat oogenblik in cultuur hadden, „voor altijd” werd gewaarborgd. Eigenlijk was er reeds niet meer voldoende land voor de bewoners, maar enfin... De verordening ging uit van het beginsel, dat de inboorling in dit stadium van zijn ontwikkeling verloren is, dat hij tenminste onvermijdelijk tot de positie van bezitloos loontrekker op de plantages vervalt, als hij geen land bezit.

* * *

Maar nu werd goud gevonden! Goud, juist in het land, dat „voor eeuwig” aan de negers zou blijven. Ach arme, wie meenen mocht, dat wetten, fatsoen en eeden zwaarder zouden wegen dan het goud!

Er is in Kenya een Chief Native Commissioner, dat

is, *nota bene*, een ambtenaar, wiens taak het is, de belangen der inboorlingen te beschermen (een soort G.-G. dus).

„Niets is merkwaardiger”, zegt Prof. Geyl in het *Economisch Weekblad*, „dan de rede, waarmee de Native Commissioner in het Wetgevend Lichaam” (zooiets als de Volksraad hier) „te Nairobi een amendement op de verordening voorstelde, dat het mogelijk moet maken om ter wille van de nieuwe goudindustrie land te onteigenen tegen vergoeding, niet in land, maar in geld”.

„Het is niet met groot genoegen”, zei hij, „dat ik iets voorstel, wat bij de inboorlingen, wier belangen ik moet beschermen, weinig populair zijn zal. Maar op den duur zullen zij er bij winnen. Kansen van voorspoed en rijkdom worden hun geboden, zooals zij nooit gekend hebben, en met alle ongerief en aanstoot aan hun gevoeligheden, zij zullen er voordeel van hebben. In ieder geval, als er goud op hun land gevonden wordt, moet dat ontgonnen worden”.

Prof. Geyl teekent er bij aan: „Wonderlijke taal! Het geweten schijnt niet heel gerust, maar het goud mag niet wachten”.

Natuurlijk zijn er voor de inboorlingen geweldige kansen op „voorspoed” en „rijkdom”. Ook in Kenya zijn inrichtingen genoeg, die met 't geld wel weg weten.

* * *

De zaak was hiermee niet uit. Tegenover het grootkapitalisme kregen de arme inboorlingen den steun van een krachtige menschlievende beweging in Engeland. Niet voor niets, meende men, wordt de Engelsche regeering geleid door een idealist als Ramsay Mac Donald. Het Wetgevend Lichaam van Kenya mocht het amendement dan al goedgekeurd hebben, de Minister van Koloniën moest het bekrachtigen, en dit nu meende men te kunnen voorkomen.

Een van de bekendste deskundigen in Afrikaansche Zaken, Lord Lugard, heeft in een brief aan de *Times* de Regeering ernstig gewaarschuwd om in dezen geen onberaden stap te doen. Hij herinnert er aan — en dat is wel een moeilijk te verduwen feit — dat in Juli nog de Gouverneur van Kenya de inboorlingen in de buurt van het nieuwe goudveld toegesproken heeft en hun beloofde, dat zij niet van hun land zouden worden verwijderd.

De Aartsbisschop van Canterbury liet in de *Times* zijn protest hooren. Wereldbekende bladen als de *New Statesman*, de *Economist*, de *Week-End Review*, de *Spectator* begonnen een actie.

Er werd op gewezen, dat schadeloosstelling aan de inboorlingen in geld onder de bestaande verhoudingen in een kolonie als Kenya een wassen neus is. Zij kunnen met het geld niets uitvoeren en zijn het na een jaar of wat kwijt. Zulk een onteigening zou neerkomen op proletariseering of een terugdringen tot den trap van bezitloos loonarbeider. Men wees er op, dat die dingen tegenwoordig door de inboorlingen zelf terdege worden begrepen. Er heerscht on-

der' de stammen in Kenya reeds bittere ontevredenheid. Deze geschiedenis zou wel eens gevaarlijk kunnen worden.

Kortom, men meende, dat de minister van koloniën, Cunliffe-Lister, zich wel zou bedenken en niet zwichten voor den druk van de goudmagnaten. Dit zou dan een nieuwe belangrijke overwinning zijn voor de heele Westersche beschaving. In den strijd tusschen recht en macht zou het recht succes behalen.

* * *

En wat is nu het eenvoudige berichtje in het *Economisch Weekblad* van 3 Maart j.l., waarop wij in het begin van ons artikel zinspeelden? Hier volgt het:

„Toen ik U onlangs over de amendeering van de Kenyasche landwet schreef, verkeerde ik in de meening, dat de Koninklijke goedkeuring daarop nog verleend moest worden. Heel de discussie hier te lande (Prof. Geyl schrijft vanuit Londen) werd in die veronderstelling gevoerd en er heerschte onder de vele tegenstanders van den maatregel werkelijke verontwaardiging, toen eenige dagen geleden bekend werd, dat die goedkeuring op 31 December al verleend was. De „prospectors” zijn al druk doende. Volgens berichten uit de kolonie gaat het voorloopig hoofdzakelijk om een streek van 300 tot 400 vierkante mijlen. Het goud schijnt dicht aan het oppervlak te liggen en de bodem zal derhalve op heel wat plaatsen omgewoeld of anderszins in beslag genomen worden. Groote uitbreiding, in de richting van Oeganda, wordt mogelijk geacht. Een nieuwe grief van de vrienden van den inboorling is nu, dat de vergunningen aan alle aanvragers tegen betaling verstrekt worden; de mijnen zullen blijkbaar voor particuliere rekening ontgonnen worden en de kolonie niet dan een schamel percentje profiteeren. Of de protesten nog veel zullen kunnen uitwerken, mag men nu betwijfelen, maar het laatste woord is zeker over deze geschiedenis nog niet vernomen”.

Wij hebben hier niets aan toe te voegen. Eens te meer bewijst deze tragedie, dat voor het grootkapitaal de begrippen recht en menselijkheid niet bestaan.

Eens te meer ook bewijst zij — en het is goed, dat men zich dat realiseert — dat zelfs de meest goedwillende regeeringen zwichten moeten voor den druk van het internationale kapitalisme.

De voorbeelden liggen voor het grijpen: Zuid-Afrika, Engeland,

* * *

Om mogelijk misverstand te voorkomen, verklaren we met den meesten nadruk, dat in Indonesië en Nederland naar onze oprechte overtuiging een dergelijke onteerende dwang van de „duistere machten” der wereld op de Regeering eenvoudig ondenkbaar is.

Goud komt hier te lande trouwens in te geringe hoeveelheid voor om dergelijke verhoudingen ook maar een schijn van een kans te verschaffen.

In het naschrift verklaart de redactie, dat zij de overtuiging heeft dat geen „duistere” machten vat zullen hebben op de (Indische of Nederlandsche) Regeering. Wij willen daarmede instemmen, al moeten wij opmerken, dat, hoewel er in Indië wel niet

veel goud uit den bodem zal worden gewonnen, dit toch wel des te meer plaats vindt met de olie, suiker, tabak, enz. enz. Maar de bevokingsbelangen worden dan natuurlijk toch wel voldoende behartigd; hoewel de verzuchting van den Minister van Koloniën, dat het heffen van uitvoerrecht op de petroleum een „ruw middel” moet worden genoemd, ons toch *niet bijster prettig* stemt, ziet U! Maar wij erkennen gaarne slechts leeken te zijn en geen „geleerde” economen. Enne, en, ja, ook die differentiaties bij de z.g. „herwaardeering” der verschillende betrekkingen van de B. B. L. door de Salaris-Commissie van Buuren—Hoekman stemt ons evenmin erg prettig. En wij zouden de V.V.O.-heeren, die in den regel uitstekend zijn ingelicht, toch eens willen vragen, hoe zij *princiepelijk* denken over het maken van groot onderscheid in de waardeering van „import-krachten” en z.g. „inheemsche-krachten” — *de heeren weten drommels goed, dat het uiteindelijk daarop neerkomt* — en of zij het niet noodzakelijk achten om in den vervolge voor nieuwelingen één *uniform* salarisspeil vast te stellen?

Kom aan heeren, wij Blijvers zijn waarlijk zéér benieuwd naar *Uwe* opvattingen omtrent een *Indisch* bezoldigings-stelsel. Wij wachten reeds zoo lang op *Uwe* openbaringen of „resoluties!” W. M.

INDIE'S BELANG IS ONS BELANG.

Met genoegen nemen wij over, onder bovenstaand hoofd, een redactioneel artikel uit *In Concreto*, orgaan van de Afdeeling Meester-Cornelis van het Indo-Europeesch Verbond, van 23 Maart j.l. Er blijkt ten duidelijkste uit, dat ook in I.E.V.-kringen, die men toch niet beschuldigen kan „revolutionnair” te zijn, wel degelijk *grootte verbittering* heerscht ten opzichte van de stiefmoederlijke bedeeing van Indië. Wij bevelen eene aandachtige lezing van dat artikel aan al onze leden aan, en verzoeken om vooral te willen beseffen, dat men óók bij het I. E. V. een nivelleering van de bestaansvoorwaarden van alle Blijvers, *ongeacht den landaard*, onvermijdelijk acht, doch dat men alle krachten wenscht in te spannen, om de nivelleering *naar boven* te doen plaats hebben.

„In het nummer (8) van *In Concreto*, van Dinsdag 21 Februari j.l. werd o.m. het volgende betoogd (zie Opbouw):

„Welvaartbrengende bedrijven en industrieën zullen krachtig dienen ter hand te worden genomen, door het Rijk en door de autonome ressorten. Al onze vertegenwoordigers moeten daaraan hun beste krachten geven. En ons werkprogramma zal moeten bevatten als eerste punten: systematische onderwijsvoorziening en opvoeren van het onderwijspeil; het onderwijs moet steeds breder kringen en grooter volkslagen kunnen bereiken; diensgevolge zal de „import” van werkkrachten tot een uiterste minimum kunnen worden teruggebracht, en meer Blijvers

zullen dan in dienst kunnen worden genomen; Directies van in Indië gevestigde ondernemingen dienen in Indië te zetelen en bij het verleenen van concessies zal moeten worden bedongen de voorwaarde, dat de Blijvers de voorkeur moeten hebben als werkkraft, en in ieder geval dat minstens voor 50% het personeel, ook in de hoogere rangen, zal moeten bestaan uit Blijvers; met den meesten spoed zullen allerlei maatregelen dienen te worden genomen, door voorlichting en steunverleening *op groote schaal*, om de welvaartsbronnen in Indië aan te booren in het belang van Indië zelf. Enzovoort!”

Nu is het wel zeer verheugend in *Onze Stem* van 3 Maart j.l. No. 9 in het „officieele gedeelte van het Hoofdbestuur” op bladzijde 244 te lezen:

„Inderdaad, het gemiddeld volksinkomen is erg laag en *we moeten natuurlijk alles doen om dat te verhoogen*, (Attendeering van ons. Red.) maar laten we ook eens hier realiseeren.”

We laten hieronder volgen hetgeen de heer de Hoog hierover in den Volksraad opmerkte.

„Dan komt de Commissie op blz. 6 tot eenige opmerkelijke mededeelingen, die op het eerste gezicht zóó ontstellend lijken, dat zij iedere voorstander van indianisatie in het geweer zouden brengen en hem ertoe zouden voeren met snelheid terug te komen op de salarisregeling, zooals zij bestaat.

De Commissie vertelt, hoe het in Indië ten aanzien van sommige betrekkingen is gesteld. Zij zegt, dat in Holland, met welk land een vergelijking wordt gemaakt — het gemiddelde volksinkomen ± f 2400.— per jaar bedraagt, terwijl het hier slechts f 150.— à f 200.— is. Zoo ergens, dan zijn vergelijkingen op dit punt onjuist. Ik zou toch willen opmerken, dat het er nogal veel toedoeft, *of degenen, die in zeer beduidende mate voordeel trekken van de opbrengst van de Indische producten hier in Indië of elders verblijven*. (Attendeering van ons. Men moet echter niet vergeten, dat de *vele duizenden* personen, die slechts *middelmatige* baten, uit Indië afkomstig elders verteren, het gemiddelde volksinkomen h.t.l. *eveneens* tot een lager peil brengen. Red.)

Wanneer Sir Henri Deterding zich hier op Batavia vestigde, geloof ik toch wel, dat onze belastingopbrengst omhoog zou gaan en ook — niet in beduidende mate, daarvoor is de vestiging van één persoon onvoldoende — het gemiddeld volksinkomen zou een weinig omhoog gaan.

Wanneer wij eens 10 jaar teruggaan en men had toen op Sumatra het gemiddeld volksinkomen berekend aan de hand van de hooge verdiensten in de rubber in dien tijd, zou men tot een heel ander volksinkomen zijn gekomen dan wanneer men thans het volksinkomen berekent en daarin betreft alle Dajak's, Papoea's, enz. en een heterogene massa in Indië vergelijkt met een meer homogene massa in Nederland. Ziedaar het nut van dergelijke vergelijkingen.

Wanneer ik zie, dat voor een Mulo-abituriënt in Nederland f 600.— en hier in Indië f 1000.— per jaar wordt betaald, vind ik die verhouding nog niet zoo slecht en het lijkt mij toch in ieder geval wel een weinig te vergaand daaruit een argument voor Indianisatie te putten”.

Ook hier is dus weer een beetje meer realiteit gewenscht en niet zoo maar gelooven, wat ons wordt voorgelegd. Zeker, het gemiddeld volksinkomen is laag, lager dan het b.v. vijf jaar geleden was, maar het zou toch al van een onverantwoordelijk pessimisme doen blijken, als aangenomen werd, dat het over b.v. vijf jaar nog net zoo zal zijn als thans en dan thans een salaris-regeling gaat opzetten, gebaseerd op het gemiddelde volksinkomen van thans.

Maar wel zij er voor de Regeering deze les uit te trekken, dat b.v. *vestiging van gepensionneerden buiten Indië, de vestiging van de Hoofdkantoren van in Indië*

werkende en verdienende maatschappijen en dergelijke, objecten zijn, waarvan de voorkoming of beperking slechts ten goede kan komen aan de welvaart van Indië en tot verhooging van het gemiddelde volksinkomen kan leiden. (Attendeering van ons. Red.).

Het is niet zonder reden, dat het verheugend genoemd mag worden, dat het boven geciteerde voorkomt in het „officiële gedeelte van het Hoofdbestuur”. Van den Bondsvoorzitter persoonlijk is deze visie reeds lang bekend bij de leden, kan althans bekend zijn, indien men zich de moeite getroost heeft uit de Volksraads-verslagen de verschillende redevoeringen van den heer de Hoog goed te lezen, en niet er maar luchtigjes overheen te glijden. Nu vinden wij in ons Bonds-orgaan een officiële verklaring van het Hoofdbestuur. En des te meer reden tot verheugenis geeft die verklaring, omdat daarmee volkomen gedekt wordt de tendenz van ons artikel *Opbouw*. In dat artikel zijn tegelijk aangegeven het doel en de middelen. Wanneer men het doel wil bereiken, moet men ook de eenigst mogelijke middelen, die daartoe kunnen leiden, ten volle aanvaarden. Ook ten opzichte hiervan kan verwezen worden naar de rede van den heer de Hoog in den Volksraad uitgesproken, die in dezelfde richting wijst:

„De Couranten hebben medegedeeld, dat men doende is een aluminium-industrie te vestigen, waarbij het aluminium zou worden verkregen uit bauxiet in Ned.-Indië. Men stelt zich voor de fabriek, die het bauxiet moet verwerken, in Limburg te vestigen. Waar nu een bestaansvoorwaarde voor die fabriek goedkope energie is, welke in Indië aanwezig is, waar men verder de goedkope werkkrachten in aanmerking moet nemen, die men hier te lande kan krijgen, zou ik de aandacht van de Economische Commissie, over wier werk ik overigens met lof kan getuigen, willen vestigen op de wenschelijkheid deze fabriek in Indië te doen verrijzen.

Aan den anderen kant heb ik gehoord van Japansche plannen omtrent kopermijnen in het Zuiden van Solo. Tenslotte komt alles neer op verruiming van werkkrachten tegenover het gebrek aan kapitaal dat hier te lande bestaat, en als zoodanig kunnen wij dit eerste begin, waar wij op het oogenblik toch niets aan kunnen doen, toejuichen”.

Dus hier spreekt onze Bondsvoorzitter zich ook uit vóór welvaartsbevordering. En ten einde verschillende industrieën en bedrijven te kunnen op gang brengen en met succes te kunnen doen verlopen met krachten uit Indië zelf, moet vanzelfsprekend het onderwijs hier behoorlijk verzorgd zijn. Ook hierover heeft de heer De Hoog zich in den Volksraad uitgesproken.

„De nota der begrotingscommissie nagaande, zou ik willen zeggen, dat daarin twee groote elementen kunnen worden onderscheiden; het eene is de uitstippeling van de groote lijnen, het andere behandelt het detail-onderzoek, het onmiddellijk ingrijpen. Wat de groote lijnen betreft, zou ik willen zeggen dat hier de commissie een oogenblik schijnt te hebben gedacht aan, ik wil niet zeggen een vijfjarenplan, maar aan een X-jarenplan, waar zij zegt, dat in de toekomst kan worden overwogen de oprichting van middelbare scholen, waardoor allerlei uit Nederland gerecruteerde krachten zullen kunnen worden vervangen door krachten van hier afkomstig en eveneens de academici door de hier te lande opgeleide middelbare krachten. Dit denkbeeld wordt echter zeer in het algemeen, geheel los, aangegeven. Ik zou willen zeggen, dat ik dit idee natuurlijk heel prachtig vindt, omdat het is in het belang van de

ontwikkeling van Indië, maar, wil ik vragen: is dat nu allemaal theorie of heeft de Regeering inderdaad een tienjaren- of vijfjarenplan, waarmede Zij, wanneer eenigszins betere tijden zullen zijn aangebroken, deze visie op de toekomst zal trachten te verwezenlijken? Zoo niet, dan blijft het theoretiseeren en komen wij niet verder”.

Juist, theoretiseeren, en als puntje bij paaltje komt — tenslotte tòch het zóódanig regelen, dat Indië voor de behoeften aan werkkrachten, middelbare en — wat het leger en de politie betreft — zelfs de lagere, op Nederland zal zijn aangewezen. Het is nu voorwaar, ook voor het Indo-Europeesch Verbond, juist de tijd om niet in de ruimte te theoretiseeren, maar met een behoorlijk en weloverwogen plan voor den dag te komen. Wij moeten bij een opleving van den economischen toestand h.t.l. niet worden overrompeld met de boodschap: „Mijne heeren, ziet, zooveel en zooveel middelbare en zelfs lager opgeleide, maar gespecialiseerde, ambtenaren en beambten heeft Indië brood-noodig. Doch, mijne heeren, helaas, wij hebben hier in dit gezegende land heelemaal geen of op lange na geen voldoende aanbod. Het doet ons waarlijk leed, mijne heeren, gezien de werkloosheid in dit land, dat wij verplicht zijn deze krachten van elders te betrekken. En aangezien ook Nederland niet in staat is om aan de groote vraag te voldoen, moeten wij de menschen uit Tsjechoslovakije, en wellicht zelfs uit Rusland laten komen. Ge moet dan niet denken, mijne heeren, dat Sir! Henry Deterding hierbij de hand in het spel heeft, vanwege de olie-contracten met Rusland, neen mijne heeren, het gaat slechts om het belang van Indië. De olie, mijne heeren, waar zooveel over gesproken wordt, is een waardevol product, maar het moet toch een „ruw middel” genoemd worden, om daarvan nog een aandeel op te vragen, van de zéér matige winsten, welke het „riskante” oliebedrijf nog oplevert. Maar, mijne heeren, de Regeering is bereid de (om hals gebrachte) Voorlichtings-Commissie voor Technisch Onderwijs nieuw leven in te blazen, en U hebt het slechts te vragen, meerdere Commissies in te stellen, zelfs, mijne heeren, ik verzoek daarvoor Uw volle aandacht, zelfs indien de Regeering daardoor genoodzaakt zou worden om de leden van die Commissies uit Nederland, ach zelfs uit Rusland — neen mijne heeren, olie-invloeden zijn heelemaal niet in het spel — te doen „uitzenden”. De Regeering is bereid de consequenties tenvolle te aanvaarden: bijzondere uitrustingskosten, verlof om de drie jaar desnoods, ja ach, eene zelfs op voorwaarde van pensionneering — 50% van het Nationale Indische salaris plus 100% daarboven; d.i. de „lokpremie” mijne heeren; een „tropen-toelage” is gebleken onvoldoende te zijn omdat van een „toelage” geen pensioen wordt genoten, na, nu, laat ons zéér, zéér billijk zijn, en zeggen na 10 jaar Indischen dienst; eh de verloftijden natuurlijk daarbij inbegrepen mijne heeren!” (Luid applaus, ook van de publieke tribune, waar een bende

„schoreme Indo's en Inlanders" met warme belangstelling den Regeeringsgemachtigde hebben gevolgd. En daar die bewondering een beetje te luidruchtig werd, kwam de politie er aan te pas „om de tribune schóón te vegén!"

Lezers, is het beeld een beetje tè schríl geteekend? Vindt ge den toestand van onze jeugd thans nog niet angstwekkend? Zorgwekkend is het toch reeds een paar jaar terug geweest. Maar nu, maar nu! Hieronder moge nog volgen een gedeelte, overgenomen uit *Onze Stem* van 8 Maart j.l. No. 9, bladzijde 260 en 261.

„Als men tegenwoordig aan een Europeaan de levering van het een of ander vraagt en men geeft op het gebruikelijk: „Bij toko (volgt de naam eener Chineesche winkel) krijg ik het voor zooveel minder (dikwijls slechts een verschil van enkele centen) ten antwoord: „Ja, maar voor die paar centen bevoordeelt U toch liever een Europeesche zaak", dan zegt men: „Als ik dezelfde waar bij een Chineesche zaak goedkoop kan krijgen denk ik er niet aan deze bij een Europeesche zaak te betrekken. Waarom zou ik?" en dan volgt veelal een medelijdend lachje.

Diezelfde menschen echter hebben op de vergaderingen het hoogste woord over: „Steunt elkander, Eén voor allen, Allen voor één" en andere mooie phrasen meer en men zou hun dan willen toeroepen: „U bedoelt waarschijnlijk, eerst Uw eigenbelang dan een heelen tijd niets en dan als het niet anders kan het Algemeen belang, de Indo-belangen, enz.

Ten slotte kan men deze personen dan ook geen ongelijk geven: het hemd is nader dan de rok, nietwaar? Hopende door bovenstaande voldoende te hebben aangetoond, dat ook in hoogergenoemde richting wij Indo's geen stand zullen kunnen houden, wil ik het nu hebben over de oorzaak dat wij tegen den Chinees en den Javaan niet opgewassen zijn.

Dikwijls toch vraagt men mij naar het waarom hiervan en dan moet ik tot mijn spijt als zakenman het juiste antwoord hierop schuldig blijven of mij vrij maken met allerlei uitvluchtjes en verzinsels.

Op al die vragen echter had ik heel kort kunnen antwoorden n.l.

„Door ons z.g. Europeaanschap", willen wij Indo's eenigen schijn van kans hebben om die concurrentie het hoofd te bieden dan moeten wij allen het Europeaanschap vaarwel kunnen zeggen en ons levenspeil brengen op dat van den Javaan. (Hoera, hoera, juicht de man van het Nationaal salarisspeil, de neen lezers, wij kunnen ons onmogelijk laten gaan *Red*).

Het Europeaanschap toch geeft ons tegenover enkele meestal slechts fictieve voordeelen, enorme nadeelen.

Hiervoor verder uit te wijden lijkt mij overbodig, daar reeds anderen voor mij dit hebben gedaan.

Ik zou anders willen vragen of ons Hoofdbestuur en de verschillende Afdeelingsbesturen, toen indertijd een der Afdeelingen, de naam is mij ontschoten, het voorstel deed, de regeering om gelijkstelling met den Javaan te verzoeken, zich wel voldoende rekenschap van de diepe beteekenis hiervan hebben gegeven alvorens zij dit voorstel verwierpen.

Zal de Javaan ons tenslotte hier niet economisch toe dwingen en zal voor ons die overgang dan niet fnuikend zijn, omdat dan aan ons aanpassingsvermogen te zware eischen zullen worden gesteld, terwijl die overgang nu geleidelijk kan en zal plaats hebben?

Velen, die door deze tijden gedwongen worden in hun onderhoud te voorzien middels wasscherijen, coiffeurszaken, reparatie-atelier en door het aannemen van baantjes die f 20.— en soms nog wel minder doen, voelen zich als Europeaan diep ongelukkig, terwijl diezelfde personen zich als Javaan zooniet tevreden dan toch in ieder geval minder ongelukkig zouden gevoelen".

Lezers, gij vooral, de intellectueelen, de vóórmanen van ons Verbond, voelt ge bij deze doodnuchtere ontboezeming van „Indo-kleinhandelaar" niet het

schaamrood U naar de kaken stijgen? En 't zal erger, nog véél en véél erger worden, tenzij wij „krachtig en *welbewust*" onze schouders zetten onder de taak, om Indië te maken een welvarend land. En wij hebben niet veel tijd te verliezen, willen wij niet hopeloos *de groote massa* onzer totaal van ons Verbond doen vervreemden. De kwestie, een *levens*-kwestie voor onze Organisatie, kan alléén tot een voor ons bevredigende oplossing worden gebracht, indien de nivelleering zich *voor ons* niet voltrekt *naar beneden*, door *voor de Inheemschen* het proces zich geleidelijk — welzeker, geleidelijk, doch zoo snel mogelijk — het water is voor de meesten van onze groep reeds tot aan de lippen gestegen — plaats heeft *naar boven*. Wij *mogen niet berusten* — al zijn wij ook voor 50% „Oostersch — in het tragische gebeuren; wij moeten vastberaden ons een koers afbakenen en daar niet *te lang* mee talmen; en *allen* zullen wij onze *beste* krachten er aan moeten geven. Laten de *werkers* nu eens toonen wat zij feitelijk waard zijn; en laat het Verbond *selecteeren* en *voor de werkers* de kansen scheppen, tot volle ontplooiing van hun willen en kunnen! Het belang van Indië, het Indo-belang eischt dat; komt dan, gij allen, die het I.E.V. wilt *dienen*, laat U zich eens van *de beste zijde* kennen. Laat ons de woorden van onzen Bondsvoorzitter tot de onze maken: „Vertrouwt op God, maar bouwt in de eerste plaats *op U zelve*". Als Indië met zijn rijke bodemschatten een arm land blijft, of *moet steunen op zeer onzekere inkomsten uit de uitheemsche ondernemerswinsten*, zal de Indo-groep onvermijdelijk, binnen zeer afzienbaren tijd reeds, gaan behooren tot een volkje van paupers en zal het — Indo-kleinhandelaar heeft het heel juist gezien en heelemaal niet overdreven — een zegen zijn om het z.g. „Europeaanschap" aan den kapstok te hangen.

Lezers, gij allen, die dit „overdreven" zult vinden, ge moest de ellende van die armoedzaaiers eerst zelve aan den lijve hebben ondervonden, en dan pas zijt ge gerechtigd om er een redelijk oordeel over te vellen; doch nu niet, zoolang gezelf nog behoort tot de goed gesitueerden.

BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Waterstaat.

Benoemd tot opzichter 1ste klasse de wegens ongeschiktheid eervol uit zijne betrekking ontslagen hoofdopzichter Mas Soetojo.

Ontslagen op verzoek met ingang van ultimo Maart 1933, met gelijktijdige ontheffing van zijne ter beschikkingstelling van den Plaatselijken Raad van het Cultuurgebied der Oostkust van Sumatra wegens volbrachten diensttijd eervol en met recht op pensioen uit 's Lands dienst de hoofdopzichter voor de Landsgebouwen G. J. van Gool.